Europeiska unionens
officiella tidning

SV
C-serien

C/2026/3202

12.6.2026

Offentliggörande av en ansökan om registrering av en geografisk beteckning i enlighet med artikel 15.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143

(C/2026/3202)

I enlighet med artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 [1] får myndigheterna i en medlemsstat eller ett tredjeland eller en fysisk eller juridisk person med ett berättigat intresse och som är etablerad eller bosatt i ett tredjeland lämna in en invändning till kommissionen inom tre månader från dagen för detta offentliggörande.

SAMMANFATTANDE DOKUMENT

Ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar för jordbruksprodukter

”Banski kestenov med”

Referensnummer: PDO-HR-03402 – 13.1.2025

1. **Namn**

”Banski kestenov med”

2. **Typ av geografisk beteckning**

SUB X SGB ☐

3. **Land till vilket det avgränsade geografiska området hör**

Kroatien

4. **Beskrivning av jordbruksprodukten**

4.1 *Klassificering av jordbruksprodukten med KN-nummer, i enlighet med artikel 6.1 i förordning (EU) 2024/1143*

04 – MEJERIPRODUKTER; FÅGELÄGG; NATURLIG HONUNG; ÄTBARA PRODUKTER AV ANIMALISKT URSPRUNG, INTE NÄMNDA ELLER INBEGRIPNA NÅGON ANNANSTANS

0409 – Naturlig honung

4.2 *Beskrivning av den jordbruksprodukt för vilken det registrerade namnet är tillämpligt*

”Banski kestenov med” är en honung som framställs av bisamhällen av krainerbiet (*Apis mellifera carnica* Pollmann,1879) ur nektar från äkta kastanj (*Castanea sativa* Mill.) från regionen Banovina.

Pollenegenskaper

Utöver pollen från äkta kastanj (*Castanea sativa*) kan pollen från följande nektaravsöndrande växtarter också förekomma i pollenspektrumet för ”Banski kestenov med”: brakved (*Frangula alnus*), segelbuske (*Amorpha fruticosa*), skogskornell (*Cornus sanguinea*), lind (*Tilia* spp.), asterväxter (*Asteraceae*), plommonsläktet (*Prunus* spp.), robinia

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1143 av den 11 april 2024 om geografiska beteckningar för vin, spritdrycker och jordbruksprodukter samt garanterade traditionella specialiteter och frivilliga kvalitetsbegrepp för jordbruksprodukter, om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2019/787 och (EU) 2019/1753 samt om upphävande av förordning (EU) nr 1151/2012 (EUT L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

(*Robinia pseudoacia*), lönn (*Acer* spp.), käringtand (*Lotus corniculatus*) och, i mindre andel, pollen från andra växtarter. Pollen från följande icke nektaravsöndrande växtarter kan också förekomma i pollenspektrumet: ask (*Fraxinus* spp.), hundäxing (*Dactylis glomerata*), gräsväxter (*Poaceae*), groblad (*Plantago* spp.), majs (*Zea mays*) och skräppa-/syrarter (*Rumex* spp.). Om andelen pollen från icke nektaravsöndrande växtarter inte ingår i det totala antalet pollentyper, måste andelen pollen från äkta kastanj (*Castanea sativa*) i ”Banski kestenov med” vara minst 85 % inom den återstående andelen pollen från nektaravsöndrande växtarter.

Organoleptiska egenskaper

”Banski kestenov med” har följande organoleptiska egenskaper:

— Utseende

Färg – från ljust bärnstensfärgad till bärnstensfärgad.

Klarhet – klar.

Kristallisering – långsam.

— Doft – måttligt till mycket intensiv doft av kastanjeblom, våt papp och krossade valnötsblad.

— Smak – något uttalad sötma och syrlighet och måttlig till uttalad bitterhet.

— Arom – måttligt till mycket ihållande arom av bränt socker, sockerlösning, rök och malört.

Fysikalisk-kemiska parametrar

Vattenhalt: högst 18,0 %.

Elektrisk ledningsförmåga: minst 0,80 mS/cm.

Halt av hydroxymetylfurfural (HMF): högst 15 mg/kg honung.

4.3 *Undantag avseende fodrets ursprung (endast för produkter av animaliskt ursprung med skyddad ursprungsbeteckning) och begränsningar av råvarornas ursprung (endast för bearbetade produkter med skyddad geografisk beteckning)*

Utfodring av bisamhällen är förbjuden medan bina samlar pollen och nektar från kastanjeblom. Utfodring är dock tillåten för att stimulera utvecklingen av bisamhällena under tidig vår och under den period som bina inte samlar pollen och nektar. Utfodringen ska vara avslutad minst 14 dagar innan bina börjar samla pollen och nektar från kastanjeblom. Utfodring är också tillåten under sensommar och tidig höst för att lagra mat till bina under vintern. Sockerlösningar och/eller socker- och honungskakor får användas som foder. Fodret får framställas av strösocker med ursprung utanför det avgränsade geografiska området. Den torrsubstans som är framställd utanför det avgränsade geografiska området får inte överstiga 50 % av den totala torrsubstans som konsumeras av bisamhällena under året. Resten av torrsubstansen avser honung som bisamhällena producerar av insamlad nektar och/eller honungsdagg med ursprung i det avgränsade geografiska området. Tidsramen för utfodring av bisamhällena har fastställts för att säkerställa att fodret inte påverkar kvaliteten på ”Banski kestenov med” eller dess samband med det geografiska området.

4.4 *Särskilda steg i produktionsprocessen som måste äga rum i det avgränsade geografiska området*

Alla steg i produktionen av ”Banski kestenov med” (insamling av pollen och nektar och skattning) måste äga rum i det avgränsade geografiska området.

4.5 *Särskilda regler för förpackning, skivning, rivning osv. av den jordbruksprodukt som det registrerade namnet avser*

För att säkerställa produktens kvalitet och spårbarhet måste ”Banski kestenov med” förpackas i det avgränsade geografiska området. Under transport kan olämpliga (höga) temperaturer förändra de fysikalisk-kemiska parametrarna och organoleptiska egenskaperna hos ”Banski kestenov med” eller orsaka absorption av oönskade främmande dofter eller fukt ur luften.

4.6 *Särskilda regler för märkning av den jordbruksprodukt som det registrerade namnet avser*

När honungen släpps ut på marknaden måste märkningen av alla färdigförpackningar innehålla logotypen för ”Banski kestenov med”. Utöver logotypen måste även producentens namn anges på färdigförpackningen. Dessutom måste varje färdigförpackning förses med en stämpel med ett identifikationsnummer. Alla som använder märkningen och som släpper ut denna produkt på marknaden enligt dess produktspecifikation har rätt att använda stämpeln och logotypen för ”Banski kestenov med” på samma villkor.

Den grafiska utformningen av märket är en svart logotyp mot genomskinlig bakgrund. Logotypen består av en svart cirkel inuti vilken det finns en stiliserad spiralformad honungspinne i trä och greve Josip Jelačićs stiliserade svärd. Dessa symboler korsar varandra och bildar en visuellt sammanhängande helhet. Under cirkeln står orden ”BANSKI KESTENOV MED” i svart Cinzel-teckensnitt, där ordet ”BANSKI” återges i fetstil för att ytterligare understryka det territoriella sambandet med Banovina och den ovan nämnda kroatiska greven. Logotypen och texten utgör en helhet som inte får vara mindre än 50 x 40 mm.

Figur 1

Logotypen ”Banski kestenov med”

5. **Kort beskrivning av det geografiska området**

Det geografiska produktionsområdet för ”Banski kestenov med” omfattar regionen Banovina, med städerna Petrinja, Glina och Hrvatska Kostajnica, och kommunerna Sunja, Majur, Donji Kukuruzari, Hrvatska Dubica, Dvor, Topusko och Gvozd.

6. **Samband med det geografiska området**

Det geografiska områdets särskilda egenskaper

Banovina är en region som ingår i distriktet Sisak-Moslavina. Den ligger på gränsen till det Pannoniska bäckenet mellan floden Sava och de nedre delarna av floderna Una, Kupa och Glina. Regionen omfattar böljande utlöpare, till exempel berget Zrinska Gora, i söder och området kring floden Sava och dess bifloder i norr och nordost. Många mindre vattendrag och dess dalgångar korsar området. Stora delar av området är skogbeklädda, särskilt kring Dvor och Hrvatska Kostajnica. Andra särdrag i det avgränsade geografiska området är den välskötta vegetationen, den lilla befolkningsmängden, det omfattande jordbruket och det faktum att det finns stora markytor utan industri eller stora ekonomiska aktörer. Dessa faktorer påverkar också bevarandet av miljön och utgör en viktig förutsättning för utveckling av biodling. I regioner i Banovina med ett kastanjebestånd är den vanligast förekommande typen av jordmån djup luvisol, med pH-värden på mellan 4,77 och 6,57.

På Kroatiens fastland förekommer äkta kastanj oftast i blandskog eller skog med en enda dominerande trädsort. Av den totala ytan kastanjebestånd är 7 324,88 ha, eller 48,8 % av kastanjebestånden, belägna i distriktet Sisak-Moslavina, där det geografiska produktionsområdet för ”Banski kestenov med” är beläget. Beroende på mikroklimat börjar kastanjerna i Banovina blomma omkring den 5 juni, först i området runt Budučina på mark som vetter åt nordost, och sist i området runt Šamarica, omkring den 27 juli. Vissa träd blommar i cirka tio dagar. Ortnamn som är förknippade med biodling är betydelsefulla eftersom de ofta anger ett område som tidigare var rikt på nektar- och pollenväxter eller där bisamhällen en gång fanns. Ortnamn kan också visa på att traditionella biodlingsmetoder har följts i ett visst område eller på vissa andra biodlingsrelaterade aspekter. Hrvatska Kostajnica bör absolut nämnas bland de ortnamn som är av intresse för biodling och produktion av honung i Banovina. Namnet ”Kostajnica” antyder att det härrör från ordet ”kostanj” (kastanj). Detta stöds av att kullarna på båda sidor av floden Una har betydande bestånd av äkta kastanj.

Produktens särskilda egenskaper

Förutom jordmånens egenskaper och sammansättningen av blommande växtarter har även klimatförhållandena stor betydelse för särdragen hos ”Banski kestenov med”. Med hjälp av pollenanalyser har man kunnat fastställa från vilka nektar- och pollenväxter som bina samlar nektar, och på så vis styrkt sambandet mellan honungen och det avgränsade geografiska området och skillnaderna jämfört med kastanjehonung från andra geografiska områden. En stor andel av de undersökta proverna bestod av pollen från brakved (*Frangula alnus*), segelbuske (*Amorpha fruticosa*), skogskornell (*Cornus sanguinea*), lind (*Tilia* spp.), asterväxter (*Asteraceae*), plommonsläktet (*Prunus* spp.), robinia (*Robinia pseudoacia*), lönn (*Acer* spp.) och käringtand (*Lotus corniculatus*).

Bortsett från deras botaniska ursprung testades även provernas elektriska ledningsförmåga. Indikatorvärden på mellan 0,84 mS/cm och 1,80 mS/cm fastställdes, med ett medelvärde på 1,24 mS/cm. En jämförelse mellan denna kastanjehonung och kastanjehonung från andra regioner visade tydligt att honungen i de andra regionerna hade ett intervall av elektrisk ledningsförmåga som var betydligt bredare, från 1,05 mS/cm till så hög som 2,25 mS/cm, med ett genomsnittsvärde på 1,61 mS/cm. Förutom nektar finns honungsdagg – framställd av bladlöss och sköldlöss – också i kastanjebestånden. De höga genomsnittliga värdena för elektrisk ledningsförmåga beror förmodligen på andelen honungsdagg i de testade honungsproverna från de andra regionerna. Förekomsten av honungsdagg påverkar indirekt honungens utseende, dvs. dess färg, och färgen på proverna från andra regioner var mörkare än honungsproverna från Banovina. Färgen på de flesta proverna av ”Banski kestenov med” varierade dock från ljus bärnsten till bärnsten. Proverna hade också den doft och bitterhet som kännetecknar den organoleptiska profilen hos kastanjehonung, liksom ett typiskt värdeintervall för elektrisk ledningsförmåga. Allt detta understryker produktens särprägel.

Orsakssamband mellan det geografiska områdets särskilda egenskaper och produktens särskilda egenskaper

”Banski kestenov med” är en produkt med starka kopplingar till det område den härrör från. Dess särskilda egenskaper kommer av det geografiska området, som omfattar naturliga skogar med en hög andel äkta kastanj (*Castanea sativa*) och är det största området av det slaget i Kroatien. Kastanjebestånden blommar i olika tidsintervall, beroende på deras livsmiljö inom det geografiska produktionsområdet. Insamlingen av pollen och nektar varar i mer än en månad på grund av variationer i höjd över havet och läge. Dessutom har jordmånen och väderförhållandena en betydande inverkan på vilken mängd nektar som avsöndras. Sura jordar ger optimala odlingsförhållanden för äkta kastanj och har positiva effekter på blomningen och den mängd nektar som avsöndras. Växten suger upp vatten och mineralämnen från jorden som tas upp i saven, den råvara från vilken nektar produceras. Detta påverkar honungens kvalitet. Utöver jordmånen påverkas nektaravsöndringen hos äkta kastanj också av väderförhållandena, särskilt av nederbörden som i regionen Banovina är jämnt fördelad över växtsäsongen, men särskilt förekommer under blomningen. Perioder av omväxlande solsken och korta regnskurar under den äkta kastanjens blomning ökar den relativa luftfuktigheten, vilket har en positiv inverkan på nektaravsöndringen. Ett optimalt utnyttjande av blommande växter för insamling av pollen och nektar är en förutsättning för att producera ”Banski kestenov med” av exceptionell kvalitet. Detta blir också tydligt när man betraktar honungens karakteristiska organoleptiska profil, de fysikalisk-kemiska parametrarna och det specifika pollenspektrumet, dvs. den samtidiga förekomsten av pollen från växtarterna brakved (*Frangula alnus*) och segelbuske (*Amorpha fruticosa*), som skiljer ”Banski kestenov med” från kastanjehonung från andra regioner där det är möjligt att framställa den.

Utöver terrängform och klimatfaktorer har de betydande kastanjebestånden, som utgör en viktig blomresurs i det avgränsade geografiska området, bidragit till en särpräglad typ av biodling. Biodlarna i Banovina besitter färdigheter och kunskaper som gör att de förstår och kan tillämpa vissa tekniska element i biodlingen och beredningen av honung för försäljning, något som garanterar att ”Banski kestenov med” håller en hög kvalitet. Biodlarnas kunskaper och erfarenhet framgår tydligt av den särskilda uppmärksamhet med vilken de väljer ut lämpliga platser för bigårdar i förhållande till topografin. Genom att välja platser som vetter åt söder och sydost som är skyddade från vinden och tillräckligt soliga säkerställs en optimal utveckling av bisamhällena. Bisamhällen som utvecklas under sådana förhållanden uppnår en tillräcklig nivå av kollektiv verksamhet, som slutligen visar sig i nektarintaget. Regelbunden övervakning av blomning och nektarintag möjliggör skattning i rätt tid, vilket är en av de viktigaste faktorerna för den produktion av kvalitetshonung som skiljer ut honung från denna region från kastanjehonung som produceras i andra regioner. Tack vare att man i många år har observerat blomningen av äkta kastanj kan de lokala biodlarna fastställa när träden börjar blomma och placera ut bisamhällen på utvalda platser i rätt tid för att dra nytta av intaget av kastanjenektar och på så sätt uppnå en maximal halt av en enda sorts nektar, något som återspeglas i honungens typiska organoleptiska egenskaper. ”Banski kestenov med” kännetecknas av ett lågt vatteninnehåll och en låg halt av HMF (hydroximetylfurfural). Den låga vattenhalten tyder på att bina har extraherat vatten ordentligt vid mogningen av honungen och att skattningen av honungen har utförts korrekt av biodlarna, vilket ytterligare påverkar honungens kvalitet. Honung med låg MHF-halt visar på att honungen är färsk och inte har värmts upp till temperaturer på över 40 °C, vilket säkerställer att dess värdefulla beståndsdelar bevaras. De lokala biodlarnas fokus på att upprätthålla kvaliteten genom att förvärva kunskap och erfarenhet inverkar alltså direkt på den kemiska sammansättningen av ”Banski kestenov med”.

En kombination av ovanstående faktorer, såsom den stora andelen kastanjeskogar i regionen Banovina, regionens skyddade miljö och gynnsamma mikroklimat, biodlingstraditionerna och de lokala biodlarnas färdigheter och kunskaper, påverkar direkt de särskilda egenskaperna hos ”Banski kestenov med”.

Produktens särskilda egenskaper har växt fram ur en sedan länge etablerad biodlingstradition, vilket gör att sambandet med det avgränsade geografiska området också stärks av historiska, traditionella och kulturella faktorer. Den första skriftliga hänvisningen till honungen (och följaktligen även till biodlingen i Banovina) förekommer redan år 1211, i ett dokument där en klosterkyrkas rätt att använda honung omnämns. Biodlaren Milan Krizman är möjligen den som lämnat det mest betydande bidraget till biodlingen i Petrinja. Han var biodlingsentusiast och innovatör och byggde en modern bikupa kallad ”krizmanka”. Den första sammanslutningen av biodlare i regionen Banovina grundades i Petrinja år 1952 och är en av dem som är aktiva än i dag.

Hänvisning till offentliggörandet av produktspecifikationen för den geografiska beteckningen

https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/hrana/zoi-zozp-zts/Specifikacija_Banski_kestenov_med_kolovoz_2025.pdf